



# REKONSTRUKCE S ÚSPOROU

V našem speciálu se snažíme naznačit, jakým způsobem snížit energetickou náročnost tradičních staveb – a při tom neponičit jejich venkovní krásu. Na závěr vám povíme o poněkud netradiční možnosti zateplení roubenek, jejichž stěny už dožily.



Jednu rekonstruovanou chalupu, jejíž stěny byly skládkou ze slaměných panelů připevněných ze dvou stran na dřevěnou konstrukci, v níž je vložena minerální vlna, a na vnějším líci obklad z fošen upravených jako roubení, jsme navštívili loni v Orlických horách. Tentokrát jsem se vydala do vesničky nedaleko Dobrušky, kde tentýž tesař dokončoval další rekonstrukci

## Když není na trámy...

Práce se dřevem bavila Milana odmalička. V devadesátých letech minulého století odešel ze zemědělského družstva a založil si vlastní tesařskou firmu Otesánek. Na stavbu klasické roubené chalupy, o které byl v Orlických horách tu a tam zájem, sám nestačil, tak se věnoval opravám a rekonstrukcím. Hledal cestu, jak „obejít“ třileté sedání masivních trámů, které vkládal do ztrouchnivělých stěn, a zároveň uvažoval, jak zlepšit tepelné parametry starých dřevěnic. A začal si hrát s fošami. Umí je opracovat tak, že jsou k nerozeznání od trámů. Některým klientům dokonce vyspravil stěny vložení přírodních panelů a obkladem.

Když viděli kolemjdoucí chalupu v Žamberku pod zámek nebo další v památkové zóně v Ústí





nad Orlicí, sami se Milanu Vaňousovi ozývali. Některým učaroval vzhled, jiným úspora nákladů na vytápění, k níž vrstvená stěna přispěla, další neměli na přestavbu ztrouchnivělé stěny z masivní penize – a dozdívat roubení se jim nechtělo.

### Skladba stěn podle podmínek

Skladba stěn „replikových roubenek“, jak jim říká autor, je různá. Záleží na způsobu využívání stavby a finančních možnostech majitelů. „Pokud lidi jezdí na chalupu od jara do podzimu, dávám někdy místo vnitřní vrstvy slaměných panelů jen OSB desky o tloušťce kolem dvou centimetrů. Na ně se přilepí stavebním lepidlem na zpevnění perlínka, přes kterou přijde štuk. Z venku se desky obloží fošnami. Nejběžnější je tloušťka šestnáct centimetrů,“ vysvětluje pan Vaňous.

V chalupách užívaných celoročně používá stavitel na vnitřní povrch 6 cm tlusté slaměné panely, které mají velkou tepelnou setrvačnost. Dají se rovnou omítat. Jsou připevněny na konstrukci z 16 cm tlustých trámů, do níž se vkládá kvalitní minerální vata nebo sypaný drcený polystyren. Pak přijde další vrstva slaměných panelů a závěrečný obklad z fošen tloušťky minimálně 3,5 cm. „Přiznám se, že přesně nepočítám tepelně izolační

parametry, ale vím, že jenom slaměný panel vydá za půl metru klasické zdi, takže zlepšení je markantní. Přispívá k tomu i přírodní materiál, který vkládáme do spár mezi trámy,“ informuje dál pan Vaňous.

### Vlastní recept na spáry

K vytvoření směsi, která se v mělkých spárách mezi tvarovanými fošnami léta ani nehne, donutila tesaře potřeba předat majitelům rekonstruované stěny zcela dokončené. „Spárování je trochu věda, kdysi to dokonce bývalo speciální odvětví činnosti. Požíval se běžný materiál, který spárař sehnal v okolí stavby: hlínu smísil s plevami, řezanou slámou nebo pazdeřím, dokonce používal pro zpevnění směsi štětiny z čuníka. Tyhle materiály ovšem člověk běžně nesežene, a tak jsem po mnoha zkouškách a omylech dospěl k ne zcela tradiční technologii.“

Složení svojí směsí pan Vaňous tají. Ovšem pro čtenáře našeho speciálu o Rekonstrukcích udělal výjimku. Jde o směs hašeného vápna a pilin s příměsí vody. Ideální je prý poměr téměř 1 : 1. Když je vápno dobré, mohou se použít 2 díly pilin a 1 díl vápna. „Navrch to ještě pocukruju cementem a pískem,“ připomíná Milan, „a může se spá-

2



3



4



5

**1** Chalupa u Dobrušky má obklad hotový, ale majitele ještě čeká velký kus práce při dokončení rekonstrukce

**2** Okolo stavby, jejíž část je z opuky, byla vykopána drenáž a vložena nopová fólie

**3** Obklad nejde do slaměných panelů šroubovat, proto se do konstrukce vkládají podle potřeby ještě svlaky (vpravo) pro pevné uchycení obkladových fošen

**4** Pan Vaňous připravuje spárovací hmotu

**5** Ještě neradostný pohled do ledví světnice. Rastr z trámů čeká na minerální vatu a v tomto případě na OSB desku, která skladbu uzavře



6



7

rovat. Do fošen si šikmo naklepu hřebíky, aby směs ve spárách dobře držela. Víím, že se používaly dřevěné kolíky, ale ty by z fošen vypadávaly. A jsou také mnohem dražší než hřebíky.“

Po zavaznutí ještě utahuje trpělivý muž výplně znovu lžičkou, aby se uzavřely drobné trhlinky vznikající při sesychání. Pak už jen očistí okolní dřevo od spárovací směsi, k čemuž používá malý ocelový kartáček na semišovou obuv, a po zavaznutí natře spáry ředěným latexem. Divíte se? Autor technologie na to má odpověď. „Nikomu nebráním, aby si je natřel vápnem. Jenže vápno děšť vyplaví – a latex ne. Okolní stěna dýchá dostatečně, takže nevádí, že tenhle nátěr není dostatečně prodyšný. Hlavní je, že takové spáry nemusím opravovat ani po patnácti letech...“

### Reklamacce: věc neznámá

Odezvy majitelů, kteří, jak říká Milan Vaňous s trochou nadsázky, vytopí rekonstruovanou chalupu pár svíčkami, byly velmi kladné, a tak se realizace množily.

Tesař si stavby vždycky oměřil, domluvil s majiteli parametry a ve své dílně v chalupě u Žamberka si opravoval fošny. Podle přání klientů je nejen kartáčuje, ale také v nich dělá praskliny jako v trámch. Pak všechno sbalí a naloží na speciální vlek,

kteřý zapráhne za svou dodávku, a vyrazí s jedním či dvěma pomocníky na cestu.

„Stavěli jsme v podhradí Litice, v Litomyšli, na Šumavě v obci Strašín, v Poličce, Cháborech a naposledy v památkové zóně u hradu Rabí, tedy na Sušicku. Památkáři nejsou nadšení, ale nakonec usoudí, že obklad, který vypadá jako staré roubení, zapadá do toho prostředí líp než dozívání stěn ytongem. Na originální masivní trámy nepřispějí, mají peníze většinou jen na havarijní případy kulturních památek, tak ty naše stavby tolerují.“

Pak se Milan Vaňous nadšeně rozpovídal o chalupě v Rabí, kde nedávno dokončil obklad velmi starého domku. „Klasická omítka jaksi nezapadala do okolního prostředí a majitelé milují staré věci: středověký styl, hrubé trámy, zbraně. Dělalí jsme tam nejen venek, ale i vnitřek chalupy. I s replikami dřevěných čepů ve stojnách. Přístup k elektrice jsem schoval do obložky ve formě starého trámu, vše je perfektně doladěno.“

V současné době už vyrazil za novou zakázkou do Krkonoš. A uvažuje o tom, že si bude muset vyučít nějaké pomocníky. Ještě jsme vám totiž neprozradili, že tenhle šikovný tesař umí vyrobít i pěkný selský nábytek. Pár kousků jsme viděli i u něj v chalupě. ▶



8

**6** Při spárování pomáhá paní Ivana; pro jednoho by to bylo opravdu náročné...

**7** Krytina a také okna se ještě budou vyměňovat; otec majitele je prý truhlář, tak to nebude problém

**8** Detail zaplňování spár; směs pomáhají přidržet hustě natlučené hřebíčky

**9** Rohový spoj sice není svázaný „na rybinu“, ale ani opracované a slepené fošny nevypadají špatně

**10** Chalupa před rekonstrukcí





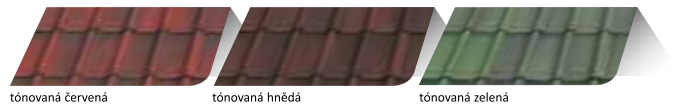
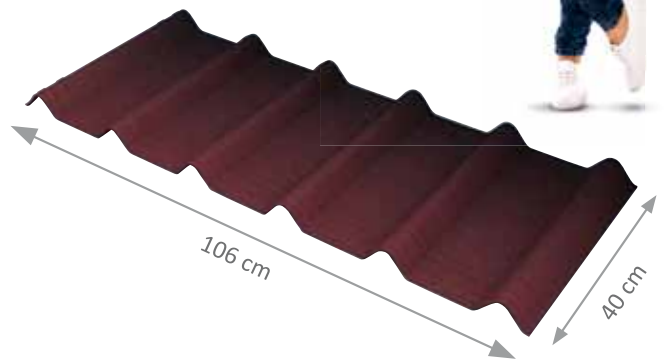
inzerce



## ONDUVILLA®

### ASFALTOVÁ STŘEŠNÍ TAŠKA

Asfaltová střešní taška ONDUVILLA® svým unikátním řešením přináší zcela nové možnosti při Vašem výběru střešní krytiny. Její barevný a tvarový 3D efekt v mnohém připomíná klasické střešní tašky. Díky materiálu, z kterého je ONDUVILLA® vyrobena, není pro její montáž potřeba žádného speciálního nářadí ani vybavení.



Více informací na [www.onduline.cz](http://www.onduline.cz)

9



10

